

กระทู้ถามที่ ๑๑๓๔ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การจัดหาชีพเสริมแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามนายกรัฐมนตรี้ ดังต่อไปนี้

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติด โดยมีมาตรการปราบปรามและจับกุมผู้กระทำผิด ทั้งผู้เสพและผู้ค้าเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันกรุงเทพมหานครได้มีการณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชน มีการสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวและให้การสงเคราะห์ผู้ที่มีปัญหา ซึ่งเขตหลักสี่มีผู้ติดยาเสพติดและเข้ารับการบำบัดเป็นจำนวนมากมีทั้งการฟื้นฟูสภาพจิตใจ การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลับไปใช้ยา เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติ และดำรงชีพได้ในสังคม จึงจำเป็นที่จะต้องจัดหาอาชีพเสริม จัดหาบุคลากรมาสอนเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีมาตรการและนโยบายในการจัดหาอาชีพเสริมแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดแล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. เมื่อผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดกลับเข้าสู่สังคมและชุมชนแล้ว จะมีวิธีการตรวจสอบติดตาม และรายงานผลหรือไม่ อย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ศุภมาส อิศรภักดี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

กรุงเทพมหานคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๑๓๔ ร.

ของ นางสาวศุภมาส อิศรภักดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร

เรื่อง การจัดหาชีพเสริมแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด

ข้าพเจ้า นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้ตอบกระทู้ถามที่ ๑๑๓๔ ร. เรื่อง การจัดหาชีพเสริมแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

ข้อ ๑ รัฐบาลมีมาตรการและนโยบายในการจัดหาอาชีพเสริมแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ตอบ รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติด ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติโดยให้ถือว่าเป็นหนึ่งในสามของปัญหาสำคัญของชาติที่รัฐบาลจะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง มาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมี ๓ มาตรการ คือ การปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดฟื้นฟู ทั้งนี้ มีกลยุทธ์ที่ให้ถือว่าผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดคือผู้ป่วยที่จะต้องได้รับการบำบัดรักษา และมุ่งหวังให้ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วกลับมาเป็นพลเมืองที่เป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่รับผิดชอบในด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด มีมาตรการในการจัดหาอาชีพแก่ผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด ดังนี้

กรมคุมประพฤติ เป็นผู้รับผิดชอบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในชั้นการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษตามคำพิพากษาและเงื่อนไขของศาล ในชั้นการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก และในชั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยได้จัดให้มีโปรแกรมในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ และการดำรงอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข ในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพตามความสมัครใจถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ กระบวนการหนึ่งที่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ติดยาเสพติด โดยเริ่มต้นที่กระบวนการจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติตามความต้องการและสภาพของปัญหา หลังจากนั้นได้จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพตามความเหมาะสม โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ สำหรับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ได้จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพหลายด้าน อาทิเช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า การทำขนมปัง การนวด และช่างไฟฟ้า เป็นต้น เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและกรมสุขภาพจิตมาเป็นวิทยากร

อนึ่ง สำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพและการจัดหางาน กรมคุมประพฤติได้ดำเนินการจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อประสานความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้พ้นโทษ และผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในการที่จะแสวงหาแหล่งงานทั่วประเทศโดยผ่านเครือข่ายของกรมการจัดหางาน และกรมคุมประพฤติ ซึ่งมีสำนักงานคุมประพฤติอยู่ทั่วทุกภูมิภาค จะเป็นหน่วยงานที่ส่งผ่านข้อมูลสู่กลุ่มผู้เสพติดที่พร้อมจะกลับมามีอาชีพต่อไป

สำหรับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานในการฝึกและพัฒนาวิชาชีพ ได้มีการประสานงานร่วมกับกรมคุมประพฤตินำโดยตลอด และได้จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการจัดส่งวิทยากรมาร่วมในการฝึกอบรมให้แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ซึ่งรวมถึงผู้เสพยาเสพติดที่อยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติดด้วย

กรมราชทัณฑ์ ได้มีการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังในคดีความผิดทั่วไปและความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ทั้งนี้งานที่จัดให้ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมในด้านต่างๆ ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ ข้อ ๕๐ ซึ่งการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด รวมทั้งคดีอื่นๆ ที่ผ่านมามีได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานในการฝึกวิชาชีพ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น ที่เข้ามาช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ วิทยากร และเครื่องมือ โดยการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป กรมราชทัณฑ์จะจัดให้กับผู้ต้องขังที่คดีเด็ดขาดแล้ว ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

สำหรับการส่งเสริมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด ที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจะยึดหลักความสมัครใจ และเป็นวิชาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังพ้นโทษ เช่น โครงการพัฒนาช่างฝีมือการผลิตเครื่องเรือน โครงการฝึกวิชาชีพโดยใช้วัสดุท้องถิ่น โครงการอบรมด้านศิลปะให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โครงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม รวมทั้งโครงการฝึกวิชาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังติดยาเสพติด เช่น ช่างซ่อมรองเท้า เป็นต้น

นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์ยังได้ประสานงานกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ในการเปิดหลักสูตรระดับฝีมือช่าง หลักสูตรทดสอบฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดที่จะพ้นโทษมีความพร้อมที่จะนำวิชาชีพไปประกอบอาชีพได้ง่ายขึ้น ซึ่งก่อนการปล่อยตัวจากเรือนจำและทัณฑสถานจะจัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยประสานขอความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ มาให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังด้วย เช่น วิทยากรจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเพื่อให้

การสงเคราะห์ต่างๆ วิทยากรจากกรมการจัดหางานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับตำแหน่ง วิธีการสมัครงาน การเตรียมตัว ฯลฯ รวมทั้งวิทยากรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้ความรู้ด้านการฝึกอาชีพเพิ่มเติม หลังพ้นโทษ และได้ติดต่อประสานงานกับบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบต่างๆ เพื่อรับผู้พ้นโทษ จากเรือนจำหรือทัณฑสถานเข้าทำงาน ในการป้องกันการไปเสพยา ซึ่งนอกจากการจัดอาชีพเสริมแล้ว กรมราชทัณฑ์ ยังได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมคุมประพฤติ สถานีตำรวจ กรมการปกครอง ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศ.ปส.จ.) องค์การปกครองท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวช่วยติดตามดูแลไม่ให้เกิดการปล่อยตัวกลับไปเสพยาอีก

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการเตรียมเด็กและเยาวชนให้กลับเข้าสู่สังคมก่อน ที่จะครบกำหนดปล่อย ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง จะทำควบคู่กับการเตรียมความพร้อม ของผู้ปกครองที่จะรับเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่ครอบครัว ดังนี้

๑. ให้ความรู้สำหรับศึกษาต่อในสายสามัญ
๒. ให้ความรู้สำหรับศึกษาต่อในสายวิชาชีพระดับ ปวช. หรือ ปวส.
๓. ให้ข้อมูลและสอนวิธีเขียนใบสมัครงานโดยกรมการจัดหางาน
๔. แนะนำสถานที่สมัครเรียนวิชาชีพที่สนใจ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
๕. ติดต่อมูลนิธิหรือองค์กรเอกชน ช่วยเหลือด้านเงินลงทุนกับผู้ที่ยากจน

ข้อ ๒ เมื่อผู้ที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดกลับเข้าสู่สังคมและชุมชนแล้ว จะมีวิธีตรวจสอบ ติดตามและรายงานผลหรือไม่ อย่างไร

ตอบ การติดตามดูแลผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดถือเป็นกลไกสำคัญ ในการที่จะทำให้เป้าหมายสุดท้ายของการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดประสบความสำเร็จ คือ การที่ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดไม่หวนกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก มีวิธีการตรวจสอบติดตาม และรายงานผล ดังนี้

กรมคุมประพฤติ ได้กำหนดวิธีในการติดตามหลายรูปแบบ ทั้งดำเนินการเองและร่วมกับหน่วยงาน อื่น เช่น

๑. การใช้กลไกของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จังหวัด อำเภอ หรือ กิ่งอำเภอ (ศตส.จ./อ./กิ่งอำเภอ) ในการให้ความช่วยเหลือ ดูแล เป็นพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิตในชุมชนได้เช่นบุคคลทั่วไป

๒. การให้อาสาสมัครคุมประพฤติ ซึ่งเป็นบุคคลในชุมชนได้ช่วยกันดูแลแก้ไข และติดตามไม่ให้ ผู้ติดยาหรือผู้เสพเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก

๓. หากไม่มีอาสาสมัครคุมประพฤติหรืออาสาสมัครในชุมชนติดตามดูแลพนักงานคุมประพฤติ ต้องมีการออกไปเยี่ยมบ้าน โทรศัพท์ หรือจดหมายสอบถามผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และครอบครัวเป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็น

กรมราชทัณฑ์ ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมคุมประพฤติ สถานีตำรวจ กรมการปกครอง ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศ.ปส.จ.) องค์การปกครองท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวช่วยติดตาม ดูแลไม่ให้ได้รับการปล่อยตัวกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่ถูกจับมาในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ และในคดียาเสพติด ให้โทษ และเมื่อครบกำหนดฝึกและอบรมตามคำสั่งศาล การปล่อยตัวเด็กและเยาวชนจะดำเนินการดังนี้

๑. ปล่อยโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติ โดยเด็กและเยาวชน จะต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตามเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๒ เดือน/ครั้ง หรือ ๓ เดือน/ครั้ง เป็นเวลา ๑ ปี หรือ ๒ ปี ตามที่ศาลกำหนด และการไปรายงานตัวแต่ละครั้งจะต้องตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติด หากพบสารเสพติดในปัสสาวะ พนักงานคุมประพฤติจะทำรายงานให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทราบเพื่อศาลจะได้เปลี่ยนแปลงคำพิพากษา หรือมีคำสั่งตามแต่ดุลพินิจ

๒. ปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขคุมประพฤติ เป็นการปล่อยตัวเมื่อครบกำหนดฝึกและอบรมตามที่ศาลกำหนด ปัจจุบันกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ทำงานร่วมกับศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน (ศอช.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ให้เป็นอาสาสมัครติดตามและรายงานผล

ส่วนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น สถานแรกรับเด็กและเยาวชนจะใช้เป็นสถานที่ควบคุมตัวระหว่างการตรวจพิสูจน์เท่านั้น